

NÓGRÁD VÁRMEGYE ÖNKORMÁNYZATÁNAK
2025 – 2029. évi
GAZDASÁGI ÉS FEJLESZTÉSI PROGRAMJA

2025. március 27.

I. Bevezetés

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 27.§ (1) bekezdése alapján a vármegyei önkormányzat területi önkormányzat, amely – a törvényben meghatározottak szerint – területfejlesztési, vidékfejlesztési, valamint koordinációs feladatokat lát el.

A Mötv. 116.§-a szerint az önkormányzat hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti. A gazdasági program, fejlesztési terv a közgyűlés megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól. Nógrád Megye Önkormányzatának Közgyűlése által átruházott hatáskörben, Nógrád Megye Közgyűlésének Elnöke 10/2020. (IV. 23.) számú határozatával fogadta el „Nógrád Megye Önkormányzata 2019-2024. évi ciklusra vonatkozó gazdasági programja” elnevezésű dokumentumot. Az öt évre elfogadott gazdasági program lejárt. A Mötv. 116. § (5) bekezdése értelmében a közgyűlés az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el az új gazdasági programot.

A gazdasági program és fejlesztési terv elkészítésének a célja az, hogy a vármegyei önkormányzat egységes, előre meghatározott célrendszer szerint működjön és a lehetőségek figyelembevétele mellett feladatellátásában fejlődjön.

Az önkormányzatok gazdasági programjának elkészítésére vonatkozó keretszabályokat az Mötv. 116. §-a rögzíti. E szerint:

- A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.
- A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól.
- A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.
- A gazdasági program, fejlesztési terv – a vármegyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban – tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.
- A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a vármegyei önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a vármegyei önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

Nógrád Vármegye Önkormányzata az elmúlt években mind a területfejlesztési tervezési, mind a saját projektjei végrehajtása során széleskörű partnerségi kapcsolatrendszert alakított ki. Ezt

az együttműködési folyamatot a jövőben tovább kívánja erősíteni és a jelen programban megfogalmazott alapelvek, célok, feladatok végrehajtása során jelentős szerephez juttatni a vármegyei érdekelteket. A gazdasági program végrehajtásának időszakában a szereplők által elvárt célok meghatározása és a végrehajtás folyamatában alkalmazott eszközrendszer mellett azonban fontos figyelemmel lenni az állami működés egészére érvényes fejlesztési tervekre is.

Az Önkormányzat a 2025-2029. évekre szóló programot az alábbi területfejlesztési dokumentumokra építi:

- Nógrád megye Területfejlesztési Konceptiója,
- Nógrád megye Területfejlesztési Programja,
- Nógrád Vármegye Területrendezési Terve
- Nógrád Vármegye Integrált Területi Programja 2021-2027.

II. Önkormányzati célok és feladatok

Területfejlesztés, területrendezés:

	TERÜLETFEJLESZTÉS	EGYÉB FEJLESZTÉSI FELADATOK	TERÜLETRENDEZÉS
TERVEZÉS	Elkészíti a vármegye területfejlesztési koncepcióját és programját		Elkészíti a vármegye területrendezési tervét <i>(Nógrád Vármegye Önkormányzata rendelkezik területrendezési Tervvel, melyet a Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 3/2020 (III.12.) önkormányzati rendeletével fogadott el)</i>
	Részt vehet operatív programok tervezésében		
	Részt vesz a területfejlesztési programok végrehajtásának nyomon követésében		
	Előzetesen véleményezi az országos és a vármegyét érintő ágazati fejlesztési koncepciókat és programokat		
	Előzetesen véleményezi a térségi területfejlesztési koncepciókat, programokat		
	Véleményezi az államigazgatási szervek vármegyét érintő fejlesztési elképzeléseit és pályázatait		
	Együttműködik más vármegyei önkormányzatokkal tervezési feladatokban		
DÖNTÉS	Elfogadja a vármegye területfejlesztési koncepcióját és programját	Akcióterv és operatív program módosításokat terjeszthet elő	Elfogadja a vármegye területrendezési tervét <i>(Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 3/2020 (III.12.) önkormányzati Nógrád megye területrendezési tervéről)</i>

	TERÜLETFEJLESZTÉS	EGYÉB FEJLESZTÉSI FELADATOK	TERÜLETRENDEZÉS
	Dönt térségi fejlesztési tanács létrehozásáról, abban való részvételről	Dönt a regionális területfejlesztési konzultációs fórum által előzetesen egyeztetett közös álláspont, döntési javaslat elfogadásáról	
	Dönt külföldi régiókkal való együttműködésről, nemzetközi programokban való részvételről	Ellátja az átvett hazai támogatási szerződésekkel kapcsolatos feladatokat (döntés, végrehajtás)	
	Együttműködik az önkormányzatokkal, területi államigazgatási szervekkel, társadalmi és szakmai szervezetekkel, gazdasági szereplőkkel	Projektgyűjtés, Projektfejlesztés, Projektgenerálás	Területrendezési tervek összehangolása (megyei jogú városok és érintett települések)
	Dönt a hatáskörébe utalt fejlesztési források felhasználásáról		
KOORDINÁCIÓ, EGYÜTTMŰKÖDÉS	Segíti a területfejlesztési önkormányzati társulások szerveződését, és a területfejlesztési önkormányzati társulások és térségi fejlesztési tanácsok munkáját (tervezés, döntés előkészítés)	Vármegyei és regionális területfejlesztési konzultációs fórum titkársági feladatainak ellátása (megegyezés szerint)	A településrendezési terv és a vármegyei területrendezési terv közti összhang megteremtése
	Válsághelyzetek kezelése	Közreműködik a TEIR (Területi Információs Rendszer) működtetésében	Érintettség esetén a Balatoni Kiemelt Üdülőkörzet és a Budapesti Agglomeráció területrendezési terveinek véleményezése
	Gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről (civil szervezetek, vállalkozások feltérképezése, együttműködés, kapcsolatok építése, javítása)	Együttműködik adatgyűjtésekben (pl. KSH)	A területet érintő területrendezési tervek, települési szerkezeti tervek és helyi építési szabályzatok előzetes véleményezése
	Területileg összehangolja a fejlesztéspolitikai és a területi szerepéből, továbbá a nemzetközi és határon átnyúló együttműködésből adódó feladatait, biztosítja azok összhangját a vármegyei gazdaságfejlesztési és foglalkoztatáspolitikai koncepciókkal		

	TERÜLETFEJLESZTÉS	EGYÉB FEJLESZTÉSI FELADATOK	TERÜLETRENDEZÉS
	Koordinálja a vármegye települési önkormányzatai felkérése alapján a települések fejlesztési tevékenységét		
	Együttműködik a vármegye gazdasági szereplőivel		
	Végzett munkájáról évente beszámol a miniszternek		

A vármegyei önkormányzat koordinációs feladatkörében együttműködik a települési önkormányzatokkal, a vármegye fejlesztésében közvetlenül és közvetve közreműködő területi államigazgatási szervekkel, az érdekelt civil és szakmai szervezetekkel, továbbá:

- a vármegyei területfejlesztési koncepció, program és partnerség elvének érvényesítése kapcsán meghatározott feladata végrehajtása érdekében önkormányzati rendeletet alkot,
- koncepcionálisan összehangolja a települési településfejlesztési koncepciója és integrált településfejlesztési stratégiája, valamint településrendezési eszközei kidolgozását a vármegyei területrendezési tervhez való illeszkedésük érdekében,
- előzetesen véleményezi a vármegye települési településfejlesztési koncepcióját és integrált településfejlesztési stratégiáját, valamint településrendezési eszközeit a vármegyei területfejlesztési koncepcióhoz és programhoz való illeszkedésük érdekében,
- véleményezi települési településrendezési eszközeit, a vármegyei területrendezési tervvel való összhang megteremtése érdekében,
- a vármegye területén működő bírósági nyilvántartásba vett területfejlesztési, környezetvédelmi, természetvédelmi civil szervezetek, valamint a nők és férfiak esélyegyenlőségéért küzdő szervezetek a területfejlesztést érintő kérdések megtárgyalására egyeztető fórumot hozhatnak létre, egyidejűleg jelezve a vármegyei önkormányzatnak együttműködési szándékukat. Az egyeztető fórum véleményét az adott napirend tárgyalásakor ismertetni kell.

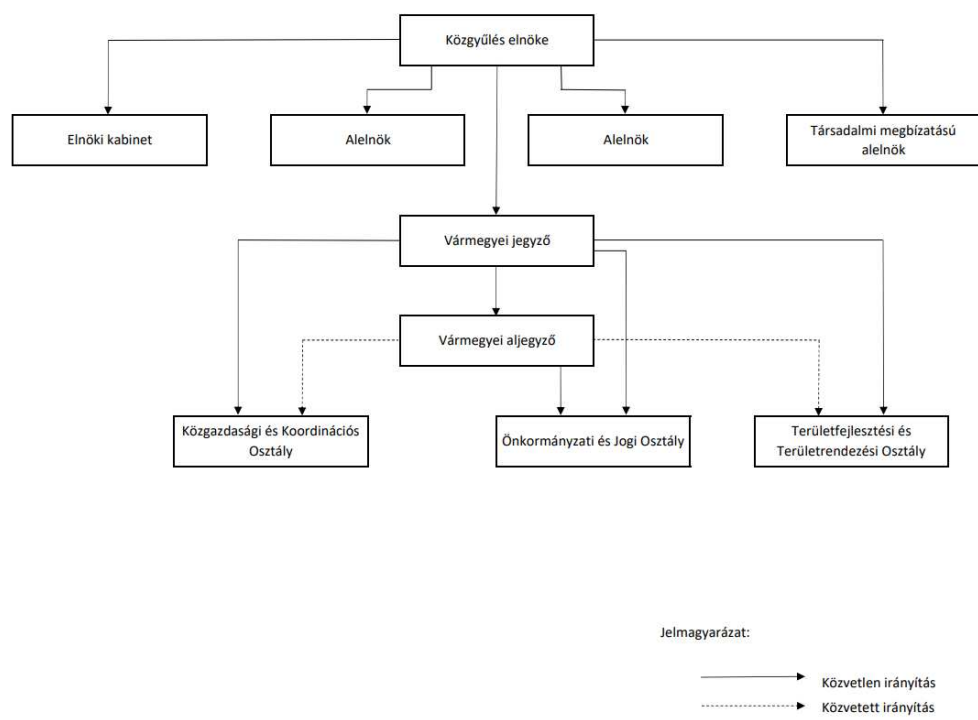
III. Szervezeti és működési keretek

A Közgyűlés 2024. október 3-án tartotta alakuló ülését, a megválasztott képviselők száma 15 fő. A Közgyűlés munkáját két állandó bizottság, a Pénzügyi és Ügyrendi Bizottság, valamint a Területfejlesztési Bizottság segíti. A bizottságok tagjainak száma 7 – 7 fő, jelenleg egyik bizottság sem rendelkezik külsős tagokkal.

Az elnök munkáját két főállású alelnök, valamint egy társadalmi megbízatású alelnök segíti.

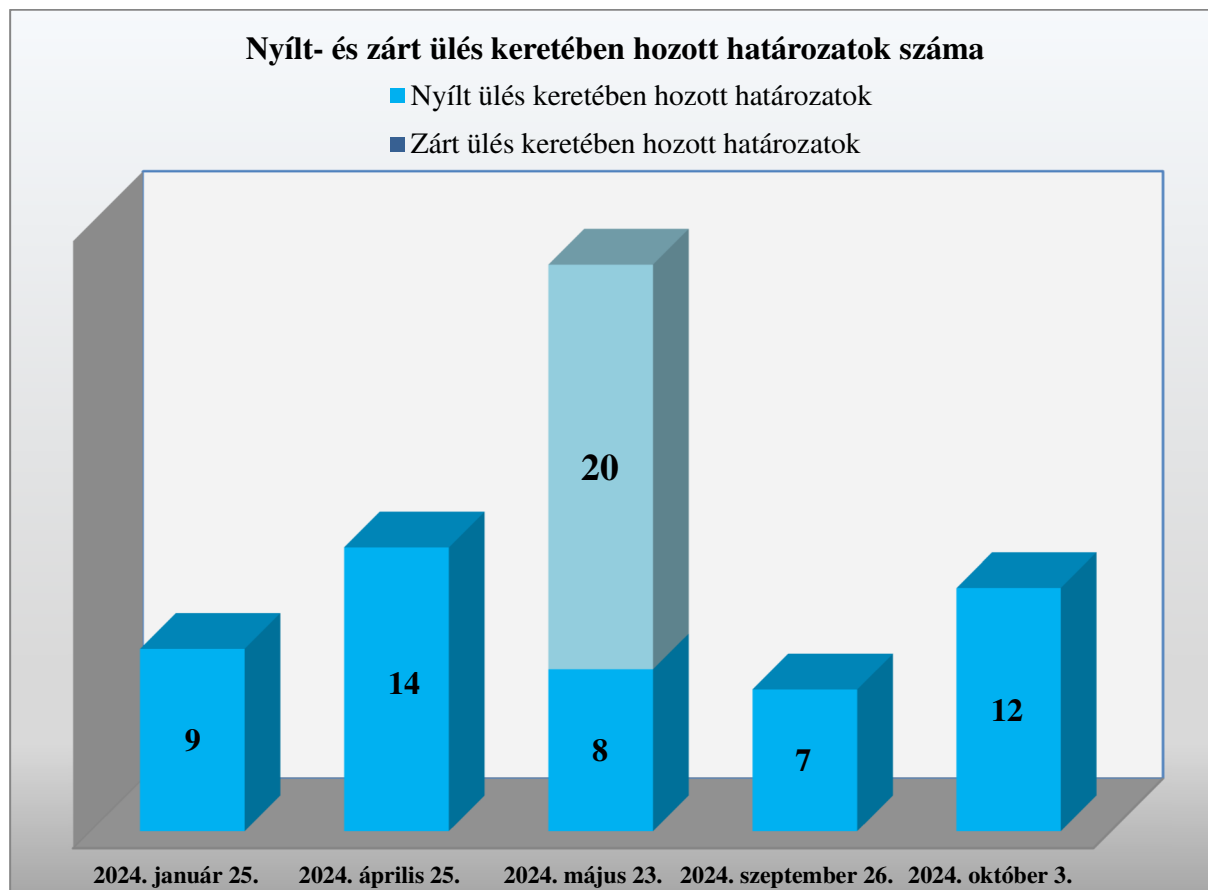
A Közgyűlés munkáját éves munkaterv alapján végzi, melyben meghatározásra kerül az évenként megtartandó ülések száma. A munkaterv összeállításánál szempont volt, hogy a jogszabályi előírásoknak megfelelően évente 6 alkalommal összeüljön a testület. Rendkívüli ülésre a halaszthatatlan esetek, illetve döntéshozatal alkalmával kerül sor.

Az elnök személye nem változott a korábbi ciklushoz képest, így töretlenül folytatódhat a korábbi gazdasági programban meghatározott feladatok és elképzelések megvalósítása.

Nógrád Vármegye Önkormányzatának Közgyűlése 2024-ben tartott üléseit az üléseken hozott határozatok számát az alábbi ábrák mutatják

Nógrád Vármegye Önkormányzatának Közgyűlése 2024-ben tartott ülései				
Ülés dátuma	Összehívás típusa	Nyilvánosság típusa	Megalkotott rendeletek száma	Meghozott határozatok száma
2024. január 25.	soron következő	nyílt	2	9
2024. április 25.	soron következő	nyílt	3	14
2024. május 23.	soron következő	zárt	0	20
		nyílt	0	8
2024. szeptember 26.	soron következő	nyílt	1	7
2024. október 3.	alakuló ülés	nyílt	2	12

1. Nógrád Vármegyei Önkormányzati Hivatal:

A Közgyűlés a vármegyei önkormányzat működésével, a közgyűlés elnöke, a vármegyei jegyző feladat - és hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való előkészítésével, és a döntések végrehajtásának szervezésével kapcsolatos feladatok ellátására – külön alapító okirattal – létrehozta a Hivatalt.

A Hivatal jogi személy, önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv, a működéséhez szükséges előirányzatokat a vármegyei önkormányzat éves költségvetése határozza meg, valamint biztosítja a feladat ellátáshoz szükséges forrást.

A Hivatal belső szervezeti felépítését, feladatait, működési rendjét a Közgyűlés hagyja jóvá. A jogszabályi változások, valamint az ebből eredő feladatellátás és annak erőforrás szükséglete számbavételével került kialakításra a Hivatal struktúrája. Mindezek mellett a feladatfinanszírozással párosuló költségvetési lehetőségeket is maximálisan figyelembe kell venni. A Közgyűlés a Hivatal munkájának meghatározó elemeként fogalmazza meg továbbra is a hatékony, takarékos gazdálkodást és munkavégzést. A Hivatal létszámkeretét a Közgyűlés az adott évi költségvetési rendeletében fogadja el.

2. A Hivatal szervezeti struktúrája:

- A Hivatalt Nógrád Vármegye Jegyzője vezeti
- A Közgyűlés munkáját, valamint a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását az alábbi szervezeti egységek segítik, végzik:

- Önkormányzati és Jogi Osztály
- Közgazdasági és Koordinációs Osztály
- Területfejlesztési és Területrendezési Osztály.

IV. Az Önkormányzat 100 %-os tulajdonú gazdasági társaságai:

Az egyik a Nógrádi Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft., melynek törzstőkéje 5 M Ft. Az Ügynökség a NMTT munkaszervezeteként jött létre, a Tanács megszűnésével 2012. január 1-jével került az Önkormányzat tulajdonába.

A 22/2013. (IV. 25.) Kgy. határozattal elfogadott alapító okirat szerint – többek között – közhasznú alapfeladata:

- a megye területére készített megyei területrendezési tervek előkészítésében, végrehajtásában való közreműködés,
- a gazdaságfejlesztési és foglalkoztatási koncepcióknak a fejlesztéspolitikai, a határon átnyúló együttműködésből adódó feladatokkal történő összehangolása,
- a megyei jogú város önkormányzatával, az érintett települések önkormányzataival való együttműködés a településrendezési tervek összehangolása érdekében,
- együttműködés a megye gazdasági szereplőivel,
- területi információs rendszer kialakításában és működtetésében való részvétel,
- helyi önkormányzatok területfejlesztési társulásainak támogatása,
- a megye fejlesztése érdekében együttműködés a területi államigazgatási szervekkel, civil és szakmai szervezetekkel,
- közreműködés a megye hosszú távú területfejlesztési koncepciójának elkészítésében, annak végrehajtásában.
- az országos területfejlesztési koncepció, területfejlesztési program véleményezése, közreműködés a nemzeti fejlesztési stratégia kidolgozásában,
- pályázatok, projektmegalapozó dokumentumok készítése,
- a megyei önkormányzat hatáskörébe utalt fejlesztési források elosztásának elősegítése, azok felhasználásának nyomon követése,
- együttműködés elősegítése a területfejlesztési stratégiai tervezéséért felelős miniszterrel.

Az Ügynökség közhasznú tevékenység elősegítésére üzletszerű gazdasági tevékenységet is végezhet a meglévő kapacitás terhére. Az elmúlt évek és a jelenlegi szabályozó rendszer alapján a gazdasági társaság működése kiegyensúlyozott, továbbra is cél, hogy az Európai Unió forrásából a nonprofit szféra számára megnyitott támogatások minél nagyobb volumenű lehívása realizálódjon az Ügynökségnél.

A másik önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság a NÓGRÁDI ENJOYPARK Nonprofit Kft. Az Enjoypark Kft. megalapításáról 2021. november 18-án döntött a közgyűlés, majd 2022. július 1-én lett bejegyezve 3 M Ft törzstőkével, mint Nógrád Vármegye Önkormányzata 100 %-os tulajdonú gazdasági társasága.

Az Enjoypark Kft. elsődlegesen Nógrád vármegye keleti részének, az UNESCO által is elismert Novohrad-Nógrád Geoparknak a magyarországi részére vonatkozóan megfogalmazott turizmusfejlesztési stratégia kapcsán az üzemeltetési feladatokat látja el.

A folyamatosan változó jogszabályi környezet következtében a feladatellátás erőforrás szükséglete, a költségvetési lehetőségek indokoltá teszik a Hivatal, az Ügynökség és az Enjoypark Kft. esetében is a struktúra, az ahhoz tartozó munkaerőigény állandó kontroll alatt tartását, amennyiben szükséges és időszerű a közvetlen beavatkozást.

E fejezetben belül a következő táblázat ismerteti az Önkormányzatunk tulajdonosi részesedésével működő gazdasági társaságokat. Jelen ciklusban az erőforrások minél aktívabb igénybevétele a cél.

Megnevezés	Részesedés mértéke e Ft	Tulajdoni arány %
Nógrádi Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft.	5.000	100,00
NÓGRÁDI ENJOYPARK Nonprofit Kft.	3.000	100,00
Összesen:	8.000	

V. Az Önkormányzat stratégiai céljai mellé rendelt eszközrendszerek

1. Az Önkormányzat testületi munkája

A kötelező önkormányzati feladatok elsőbbségének szem előtt tartásával, a Hivatal legjelentősebb tevékenysége 2024. évben is a testületi munka előkészítéséhez, koordinálásához, az elfogadott testületi döntések végrehajtásának szervezéséhez, a Közgyűlés, a bizottságok és a tisztségviselők munkájának támogatásához kapcsolódott.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 44. §-a, valamint az SZMSZ 11. § (2) bekezdése értelmében a Közgyűlés évente legalább hat alkalommal az éves üléstervben előírányzott időpontokban és helyszíneken ülészik.

Előre ütemezhető döntések a következők:

- költségvetés, annak módosítása, végrehajtásához kapcsolódó intézkedések,
- vagyoni kérdések,
- alapító okirat módosítása,
- rendeletek felülvizsgálata, módosítása,
- Állami Számvevőszék és a Magyar Államkincstár által végzett ellenőrzés(ek) tapasztalatairól készített tájékoztató,
- Nógrád Vármegye Önkormányzata részesedésével működő gazdálkodó szervezetek tevékenységével kapcsolatos döntési javaslatok,
- jogszabályok változásából eredő esetleges intézkedések,
- az Európai Unió tervezési, végrehajtási munkafázisával kapcsolatos aktuális feladatok,
- a területfejlesztési feladatainkhoz kapcsolódó, az oktatás, tudományos élet, kutatás-fejlesztés és az egyéb területek képviselőivel kötendő együttműködésre vonatkozó szándéknyilatkozatok, megállapodások.

A területi nemzetiségi önkormányzatok működését biztosító feladatainkat a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (Njtv.) rendelkezései alapján látjuk el. A 2024. évi

nemzetiségi önkormányzati választások eredményeként megyénkben 2 területi nemzetiségi önkormányzat működik, a Nógrád Vármegyei Roma és a Nógrád Vármegyei Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata. Az Njtv. értelmében közigazgatási szerződés alapján biztosítjuk a működés feltételeit, mely minden évben felülvizsgálatra, szükség szerint módosításra kerül.

A Hivatal a közigazgatási szerződésnek megfelelően látja el az adminisztrációs jellegű feladataikat, a testületi üléseinek előkészítésével kapcsolatos feladatokat, így a testületi ülések meghívóinak elkészítését, a meghívók kiküldését, előterjesztések tervezetének elkészítését és postázását, illetve a testületi ülések jegyzőkönyveinek vezetését, elkészítését. Térítésmentesen biztosítjuk a testületi ülésekhez a tárgyaló termet és a megfelelő technikát, valamint egy iroda is rendelkezésükre áll a szükséges informatikai eszközökkel.

2. Vármegyei értéktár működtetése

A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvényben (a továbbiakban: Hungarikum törvény) foglaltak szerint a vármegyei önkormányzat vármegyei értéktárat és vármegyei értéktár bizottságot hozhat létre, amely szervezi a vármegye területén azonosított települési és tájegységi értéktárak adatainak összesítését, azonosítja a vármegye területén fellelhető nemzeti értékeket, dönt a vármegyei értéktárba bekerülő nemzeti értékekről, létrehozza a vármegyei értéktárat és nyilvántartás céljából megküldi azt a Hungarikum Bizottságnak.

A közgyűlés a 70/B/2013. (VI. 6.) Kgy. határozatával – a Hungarikum törvény 4. §-a alapján – létrehozta a Nógrád Megyei Értéktár Bizottságot (a továbbiakban: Bizottság), mely hivatott az elismerésekre vonatkozó döntések meghozatalára.

A Bizottság évente két alkalommal ülésezik, tevékenységéről félévente beszámol a közgyűlésnek. A Bizottság munkájában a közgyűlés általános alelnöke, 3 fő képviselő és a vármegyei jegyző is részt vesz.

A Bizottság működéséhez és feladatainak ellátásához szükséges pénzügyi, tárgyi és ügyviteli feltételeket az Önkormányzat adott évi költségvetése terhére biztosítja.

Az Önkormányzat továbbra is jelentős szerepet szán a vármegyei értéktár fejlesztésének, népszerűsítésének, az értékek felkutatásának, gyarapításának, lakossággal történő megismertetésének, mindezek gazdasági és turisztikai hasznosításának.

3. Az Önkormányzat kapcsolatrendszere

Az elkövetkező években is szükséges az Önkormányzat jól kialakult kapcsolatainak erősítése és bővítése, mely több síkon lehetséges. A már meglévő kialakult kapcsolatrendszer mellett az Önkormányzat keresi és nyitott új kapcsolatok kialakítására, amelyekkel hozzájárulhat a vármegye fejlődéséhez, valamint közelebb viheti az Önkormányzat tevékenységét a lakossághoz.

4. Kapcsolat a Besztercebánya Megyei Önkormányzattal

Nógrád vármegye gazdaságának irányultságát alapvetően meghatározza Budapest közelsége, észak felé pedig lezárja az országhatár. A magyar-szlovák államhatár két oldalán elterülő, saját országában viszonylagosan periférikusan fekvő, a külső segítségre és a belső erőforrás

mozgósítására fokozottan ráutalt gazdasági nehézségekkel küzdő térség gazdasága párhuzamosan próbálkozik egymás mellett a fejlődés útjára jutni.

A határon átnyúló térségfejlesztési program megvalósításának célja a gazdaság hatékonyabb működtetése és ezáltal az életminőség javítása a határ mindkét oldalán. A megvalósítás eszköze a határon átnyúló együttműködés, feltétele, hogy a határ ne állja útját semmilyen előreutató, a közös gazdasági érdek érvényre jutását szolgáló kezdeményezésnek.

Nógrád vármegye és Besztercebánya megye területe megye- és egyben államhatárral elválasztott terület, melynél a határvidék természeti, társadalmi adottságai nem követik le az állam- és közigazgatási határokat, azok szervesen összetartozó – de így eltérő jogállam illetőségén található – tájakként jelennek meg. Fejlesztésük csak akkor lehet eredményes, érhet el célokat, ha a beavatkozások a területi igényekre adnak választ államhatároktól függetlenül.

Az Önkormányzat és Besztercebánya Megye Önkormányzata között 2018 decemberében létrejött együttműködés célja: a területi tervezés, a regionális gazdaságfejlesztés és kapcsolódó szolgáltatások összehangolása, elősegítve ezzel a két vármegye fejlődését, a fejlesztési együttműködések ösztönzését, a régió infrastrukturális ellátottságának javítását, a szolgáltatások körének bővülését, minőségének javítását, a térségek gazdasági és idegenforgalmi lehetőségeinek erősítését és hasznosulását.

Az együttműködési szándéknyilatkozatban megfogalmazásra került, hogy a két önkormányzat összhangban a hatásköreikkel, hozzájárulnak az adminisztratív területi egységeik keretén belül működő tudományos, kulturális, egészségügyi, oktatási, szociális, társadalmi, gazdasági, sport, turisztikai, környezetvédelmi és közüzemi szervezetek és intézmények közötti kapcsolatok kialakításához, fenntartásához, fejlesztéséhez.

5. Kapcsolat Hargita Megye Tanácsával

A romániai Hargita Megye Tanácsának elnöke 2016 novemberében kereste meg az Önkormányzatot, hogy nyitottak a testvérmegyei kapcsolat kialakítására Nógrád megyével. A két megye olyan programokat, projekteket kezdeményezhet, amelyek segítségével kölcsönösen hozzájárulhatnak megyéink fejlesztéséhez. Számos közös lehetőséggel, kihívással és értékkel rendelkezünk, beleértve a turisztikai és gazdasági fejlesztést, helyi értéktárak kialakítását, ipari parkok hatékony tevékenységét, sport-és katasztrófavédelmi jó gyakorlatok megismerését, európai uniós források lehívását, valamint további közös érdekeltségű témák felmérésének szükségességét.

Az előzetes egyeztetések során kölcsönös egyetértés alakult ki a két fél testvérmegyei kapcsolatának létesítésére vonatkozóan, továbbá mindkét fél csatlakozott ahhoz a célhoz, hogy előmozdítsa az együttműködést a következő szakterületeken: közigazgatás, gazdaság, oktatás, kultúra, szociális, sport, környezetvédelem és további közös vármegyei érdekeltségű témakörökben a romániai és magyarországi nemzeti jogszabályok értelmében. Mindemellett a két megye hozzájárulna az adminisztratív területi egységeik keretében működő tudományos, kulturális, egészségügyi, oktatási, szociális, társadalmi, sport, turisztikai, környezetvédelmi és közüzemi szervezetek és intézmények közötti kapcsolatok kialakításához is.

Az Önkormányzat nyitott minden olyan kapcsolatfelvételt, mely a vármegye érdekeit szolgálja. Mindemellett természetesen meg kell említeni a költségvetési helyzetet, mely korlátot szabhat a kapcsolatépítés fizikai megvalósításának.

A nemzetközi kapcsolatok kiépítése, fenntartása önként vállalt feladat, így azt az Önkormányzat saját forrásból, illetve az előző évek maradványából finanszírozhatja. Mindezek tükrében jelentős feladat a jövőbeni pályázati lehetőségek keresése, ezen tevékenységek költségének biztosítására.

6. Civil-, érdekvédelmi - és egyéb szervezetekkel történő kapcsolatok

A civil szervezetek, mint az állampolgárok önkéntes szerveződése a társadalmi, a gazdasági és a kulturális élet fontos alkotóelemei. Tevékenységük, szerepvállalásuk révén nagymértékben hozzájárulnak a társadalmi problémák hatékony kezeléséhez. Ezek a szervezetek a vármegyében gyakorlatilag az élet minden területén jelen vannak, megfelelő keretet és lehetőséget biztosítanak az embereknek az önszerveződésre, arra, hogy közös érdekek, értékek mentén, meghatározott célok elérése, hasonló problémák kezelése, embertársaik megsegítése végett létrehozzák saját egyesületeiket, klubjaikat, kifejezzék igényeiket, érvényesítsék érdekeiket.

Az Önkormányzat a Nógrád Vármegyei Kormányhivatal és a Nógrád Megyei Polgárőr Szervezetek Szövetsége között a 11/2018. (I. 25.) Kgy. határozat Együttműködési megállapodás megkötésére került sor. A megállapodás célja annak az együttműködésnek a kialakítása, amely elősegíti az állampolgárok biztonságérzetének biztosítását, a bűnözés elleni fellépést, a bűnmegelőzést, a család- gyermek- és ifjúságvédelmet, a baleset-megelőzést, a Kormányhivatalon keresztül a Védelmi Bizottság feladataiban való közreműködést, az illegális migrációhoz kapcsolódó cselekmények felderítését, illetve a vagyonvédelem hatékonyságának javítását.

Az OTP Bank Nyrt-vel kötött partnerségi megállapodással az Önkormányzat a térségben működő önkormányzatok, kis-és középvállalkozások fejlődésének és megerősítésének közös támogatásával kívánja elősegíteni Nógrád vármegye versenyképességének és piacra jutási esélyének növelését.

Az Önkormányzat törekszik arra, hogy a vármegyében működő civil szervezetek, illetve rajtuk keresztül a vármegyében élő polgárok bekapcsolódhassanak a közjó érdekét szolgáló területi és helyi döntések előkészítésébe és végrehajtásába. A tevékenységük, szerepvállalásuk révén hozzájárulnak a vármegye „egészségesebb” működéséhez. Az elkövetkezendő időszakban az Önkormányzat célja ezen szerveződések alaposabb megismerése, munkájuk segítése. Az Önkormányzat aktívan kíván részt venni a civil szervezetekkel a társadalmi felelősségvállalást érintő kérdések megoldásában. A közös tevékenység célja az aktív polgári részvételt segítő elképzelések, kezdeményezések támogatása. Fontos érdek a szereplők társadalmi felelősségvállalásának segítése, előmozdítása.

A ciklus időtartama alatt célszerű fenntartani azt a támogatási rendszert, mely az elmúlt években kialakult még akkor is, ha ez önként vállalt feladat. Költségvetési lehetőségeinkhez mérten biztosítandó támogatás a vármegyében lévő szervezeteknek, alapítványoknak rendezvényekre,

programokra, kiemelt eseményekre. Ezáltal számos falunap, rendezvény a segítségünkkel valósulhat meg.

Egyedi támogatási szerződések alapján számos vármegyei sportegyesület, sportoló támogatására is gondot kell fordítani pl. sporteszközök beszerzésére, a sportrendezvények színvonalas megrendezésére, a sportolók nemzetközi, illetve hazai versenyeken való részvételére, felkészülésére nyújtott pénzbeli segítséggel.

Az Önkormányzat tagja a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségének. A szervezet célja a vármegyei önkormányzatok érdekképviselése és érdekvédelme, a vármegyei önkormányzatok egymással, a települési önkormányzatokkal és azok szövetségeivel való kapcsolatának fejlesztése, szolgáltatás nyújtása a tagok részére. A MÖOSZ legfőbb döntéshozó szerve a vármegyei közgyűlés elnökeiből álló Közgyűlés, mely évente több alaklommal ülésezik. A szakmai feladatok ellátását a Főjegyzői Kollégium, valamint a munkabizottságok segítik. Törvényi felhatalmazás alapján a MÖOSZ rendszeresen részt vesz a vármegyei önkormányzatokat érintő jogszabályok véleményezésében.

7. Rendezvények

Kiemelt jelentőségű a minden év szeptemberében megrendezendő Vármegyenap. A kulturális műsorral színesített rendezvényen kerülnek átadásra a Nógrád Vármegye Önkormányzatának Közgyűlése által alapított kitüntető cím és díjak, valamint 2014-től a NÓGRÁDIKUM elismerések.

A közgyűlés – a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 4. §-a alapján – a 70/B/2013. (VI. 6.) Kgy. határozatával létrehozta a Nógrád Megyei Értéktár Bizottságot, mely hivatott az elismerésekre vonatkozó döntések meghozatalára. A díjazási rendszer fő alapelvei a következők:

- Évente átadásra kerül a „Nógrádikum” díj, melyet az a legfeljebb három vármegyei érték kap meg, amely az adott évben a Nógrád Vármegyei Értéktárba felvett értékek közül egyedülálló tulajdonságokkal rendelkezik. A három kiválasztott egyenrangú díjazott jogosulttá válik a „Nógrádikum” megjelölés használatára, továbbá – az Értéktárba felvett egyéb értékekkel együtt – lehetőséget kap arra, hogy az évi Vármegyenap alkalmából rendezett eseményen bemutassa települése értékeit.
- Védjegyként levédetésre került a „Nógrádikum” kifejezés. A védjegyoltalom a bejelentés napjától számított tíz évig tart, és további 10-10 évre meghosszabbítható.

Immár több évtizedes hagyomány a minden év januárjában Balassagyarmat Város Önkormányzatával közös programként a Madách Ünnepségek, mely során Nógrád Vármegye Önkormányzatának Közgyűlése által alapított Madách Díj átadására kerül sor.

Nemzeti ünnepekhez kapcsolódó megemlékezéseknél célszerű keresni a településsel való közös pontokat. A közös rendezvények egyben közvetlenebbé teszik kapcsolatot a vármegye lakosságával is.

8. Az Önkormányzat és Hivatal munkáját bemutató online felület

Nógrád Vármegye Önkormányzatának honlapja, a www.nograd.hu több funkciót betöltő, szerteágazó portál. Az oldalra egyrészt rendszeresen felkerülnek a nyilvános előterjesztések, az önkormányzat közlönye, pályázati felhívások és egyéb közérdekű adatok, változások. Külön menüpontban nyomon lehet követni a területfejlesztési tervezői munka dokumentumait, továbbá az önkormányzat 100 %-os tulajdonú gazdasági társaságainak beszámolóira, üzleti tervre vonatkozó adatait. A honlapon lévő adatok aktualizálására, frissítésére kiemelt figyelmet szükséges fordítani. Mindemellett célszerű, hogy a honlapon a napi események, információk, hírek nagyobb hangsúllyal szerepeljenek, mindezzel növelve az aktualitások értékét.

Továbbra is elvárás, hogy az önkormányzat közlönye túlnyomórészt elektronikus formátumú legyen, a papíralapú előállítás köre szűküljön. Az Önkormányzat közlönyei papír formátumban megtalálhatók a vármegye könyvtáraiban, továbbá az Országos Széchenyi Könyvtárban.

VI. Költségvetési, gazdálkodási környezet, vagyongazdálkodás

Az Mötv. változását követően a megyei önkormányzatoknak 2012-től az intézményműködtető struktúra helyett, terület- és vállalkozásfejlesztési, foglalkoztatás-bővítési rendszerek támogatását kell biztosítani, mellyel a vármegye gazdasága önfenntartóvá válhat.

Az Mötv. 117. §-ban rögzítésre került, hogy az Országgyűlés feladatfinanszírozási rendszer keretében a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott módon támogatja a helyi önkormányzatokat az alábbiak szerint:

„a) kötelezően ellátandó, törvényben előírt egyes feladatainak – felhasználási kötöttséggel – a feladatot meghatározó jogszabályban megjelölt közszolgáltatási szintnek megfelelő ellátását feladatalapú támogatással biztosítja, vagy azok ellátásához a feladat, a helyi szükségletek alapján jellemző mutatószámok, illetve a lakosságszám alapján támogatást biztosít,

b) az a) pontba nem tartozó feladatainak ellátásához felhasználási kötöttséggel járó, vagy felhasználási kötöttség nélküli támogatást nyújthat.”

A támogatás biztosítása a következő szempontok szerint történik:

- a) takarékos gazdálkodás,
- b) a helyi önkormányzat jogszabályon alapuló, elvárható saját bevétele,
- c) a helyi önkormányzat tényleges saját bevétele.

A feladatfinanszírozási rendszernek biztosítani kell a helyi önkormányzatok bevételi érdekeltiségének fenntartását. A központi költségvetés által biztosított forrást a helyi önkormányzat éves szinten kizárólag az ellátandó feladatainak kiadásaira fordíthatja. Az ettől eltérő felhasználás esetén a helyi önkormányzat köteles a támogatás összegét – az államháztartásról szóló törvényben meghatározott kamatokkal terhelve – a központi költségvetésbe visszafizetni. Kivételes esetben, jogszabályban meghatározott módon a helyi önkormányzat működőképessége megőrzése érdekében kiegészítő támogatás adható.

Az Önkormányzat vagyoni, pénzügyi helyzetének jellemzője, hogy szinte teljes mértékben a központi költségvetés feladatfinanszírozásától függ. Nem rendelkezik olyan „szabad” erőforrással (gondoljunk akár ingatlanra, vagy szolgáltatásnyújtásra), mely folyamatos, tartós és jelentős volumenű bevételt eredményezne. Működése biztosítása érdekében szükséges az alapfeladataihoz illeszkedő, illetve azon túlmutató pályázati források maximális kihasználása, azonban ezek a források is központi lehetőségektől (pl. pályázati kiírásoktól, egyedi kormányzati döntésektől) függenek.

Az Önkormányzat 2012-től a MÁK-nál köteles pénzforgalmi számláit vezetni, a pénzeszközök után kamatbevétel nem keletkezik. Hitelfelvételi, vagy más egyéb kölcsön jellegű ideiglenes forrással sem számolhat, ugyanakkor pénzügyi felé fennálló kötelezettségei sincsenek.

Magyarország 2025. évi központi költségvetéséről szóló 2024. évi XC. törvény az Önkormányzatunkat érintő támogatások jogcímét a következők szerint állapítja meg:

- Az Önkormányzat feladataihoz közvetlenül kapcsolódó kiadások támogatásaként 318,7 M Ft került rögzítésre.

A támogatás mértéke 2025. január 01-től 79,4 M Ft-tal magasabb ugyan, mint az előző években, azonban a vármegyei önkormányzatok részére nincs semmilyen egyéb támogatás sem nevesítve a központi költségvetésben.

Az önként vállalt feladatok pénzügyi forrása saját bevétel lehet, illetve az előző évi feladattal nem terhelt költségvetési maradvány nyújthat rá fedezetet.

A korábbi évek gazdálkodási gyakorlata azt mutatja, hogy a vármegyei önkormányzatok kötelező feladatai lineárisan nem függenek a területi nagyságtól, ugyanakkor az állami támogatás elosztásának mértékénél ez figyelhető meg. A vármegyei önkormányzatok részére 2020-tól változatlan nagyságrendben biztosított állami támogatás összege 2025. évben megemelkedett.

Bár az Önkormányzat részére megállapított forrás összege az egyik legalacsonyabb a vármegyei önkormányzatok között, a támogatás megemelkedett összege alapvetően megteremti a kiegyensúlyozott működés és gazdálkodás lehetőségét. Az előző évekhez hasonlóan továbbra is szükséges azonban a rendkívül takarékos és minimalizált gazdálkodás.

Költségvetési és likviditási kockázatot jelent az is, hogy a különböző többlet működési költséget eredményező feladatok fedezetét a központi költségvetés nem lineárisan és időben folyósítja.

A feladatrendszer átalakítása következtében megváltozott az Önkormányzat gazdasági alapja, vagyona leszűkül. A konszolidációs törvény értelmében az Önkormányzat vagyoni elemei – kivéve a feladat ellátásához, működéshez szükséges vagyont – az állam tulajdonába kerültek. A változás jelentősen szűkíti a működési bevétel lehetőségét.

Az Önkormányzat vagyona törzsvagyomból, és üzleti vagyomból tevődik össze. A törzsvagyon részét képezik azok a forgalomképtelen- és korlátozottan forgalomképes vagyontárgyak, melyek alapvetően a feladat ellátását szolgálják. Üzleti vagyombba tartoznak a forgalomképes vagyontárgyak. Az önkormányzat vagyona jelenleg biztosítja a feladatellátást, azonban a tevékenység bővülésével, annak változásánál számolni kell a szükséges tárgyi- vagyoni feltételek biztosításával.

A vagyonnal való gazdálkodás során az Önkormányzat vagyonrendelete az irányadó. Az Önkormányzati vagyongazdálkodás-és hasznosítás szabályait az Önkormányzat vagyonáról és a vagyongazdálkodás szabályairól szóló 9/2012. (IV. 27.) önkormányzati rendelet tartalmazza. A vagyongazdálkodás során kiemelt szempontként kell kezelni:

- a vagyongazdálkodás során a bevételszerzés ne eredményezzen vagyonfelélést,
- ki kell használni a vagyongyarapítást eredményező pályázati lehetőségeket
- a vagyonhasznosításából származó bevételt lehetőség szerint a vagyontárgyak megővására kell fordítani.

Az Önkormányzat feladatellátása során elsődleges a Közgyűlés feladatainak ellátása, a rendelkezésre álló források függvényében a területfejlesztés, területrendezés és vidékfejlesztési tevékenység ellátása.

VII.A gazdasági program területfejlesztési feladatainak teljesítése

1. Nógrád megye Területfejlesztési Koncepciója és Programja

A 2021-2027 európai uniós támogatási időszakra történő előkészítés első lépéseként a területfejlesztési dokumentumok felülvizsgálatára, illetve megalkotására került sor az alábbiak szerint:

Első körben az Önkormányzat a **Megyei Területfejlesztési Koncepció** felülvizsgálatát végezte el. Ennek keretei között elkészült annak helyzetfeltáró, majd a javaslattevő munkarésze. A dokumentumok, a vonatkozó jogszabályok szerint széleskörű társadalmasításra lettek bocsájtva, a partnerségi tervünkben meghatározott módon.

Elkészült a koncepció hatásvizsgálata is, amely az idevágó kormányrendeletben meghatározott véleményező szervezetek részére megküldésre került. A társadalmasítás folyamán beérkezett észrevételek és javaslatok feldolgozásra kerültek a tervezők részéről és ezekből jó néhány beépült a dokumentumba.

Másodjára, a hierarchiában soron következő területfejlesztési dokumentum, azaz **Nógrád Megye Területfejlesztési Programja** megalkotására került sor. Ennek társadalmasítási folyamata, a beérkezett észrevételek és javaslatok feldolgozása és a szakminiszteri jóváhagyás megkérése, valamint a hozzá tartozó hatásvizsgálattal kapcsolatos teendők, az előző bekezdésben ismertetett gyakorlat szerint történtek.

2. Nógrád Vármegye Integrált Területi Programja 2021-2027

Harmadik etapban következett, az előző két dokumentumra épülő **Integrált Területi Program** elkészítése. Az egyes területi szereplők számára a 2021–2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet alapján a forrásfelhasználás hatékonyá tétele érdekében szükségessé vált egy olyan – a vármegyei koncepcióhoz és programhoz hasonló, arra épülő, integrált, stratégiai gondolkodásra alapozott – dokumentum elkészítése, amely a helyi igényekkel összhangban a rendelkezésre álló TOP_PLUSZ forráskeret felhasználásának szerkezetét, elvárt eredményeit és ütemezését támasztja alá a 2021-2027-es költségvetési időszakra vonatkozóan. Ez a dokumentum az ITP, mely a TOP Plusz keretében megyénknek biztosított források felhasználásának területfejlesztési dokumentuma.

Nógrád vármegye 2030-ra megfogalmazott jövőképe egy ZÖLD NÓGRÁD VÁRMEGYÉT vizionál. Ez alatt egy olyan egészséges, tiszta, komfortos lakó-, pihenő és gazdasági környezetet értünk, melynek állapota hosszútávon fenntartható.

Nógrád megye Területfejlesztési Koncepciójának (2021-2027) javaslattevő fejezete rávilágít, hogy az elmúlt évek jól látható fejlődési folyamatot tükröznek, azonban a felzárkóztatási stratégiák nem voltak elegendők ahhoz, hogy a megye gazdasági-társadalmi helyzete jelentős javulást mutasson, az elért fejlődési ütemmel a vármegye nem tudja utolérni az ország átlagos mutatóival rendelkező térségeit sem. A gazdasági aktivitás jelentős mértékben nem fokozódott, a kedvező gazdasági folyamatok ellenére az egy főre eső GDP vonatkozásában a vármegye gyengén teljesít. Ezért a TOP_PLUSZ forrásainak bevonásával lehetőség kínálkozik a helyi gazdaságfejlesztés kiaknázására és az utak fejlesztésére, továbbá közvetve a bölcsődei fejlesztésekre.

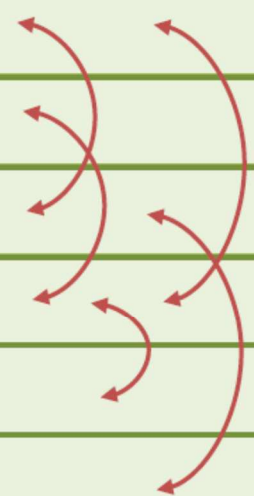
A foglalkoztatás javulása pozitív változást mutat az elmúlt időszakban, a további szintentartáshoz és fejlődéshez a foglalkoztatási-gazdasági együttműködések jó lehetőséget teremtenek. A vármegye aprófalvas településszerkezetéből adódóan szükséges a települések önálló funkciójának, szolgáltatásának megtartása, ezek fejlesztésére élhető település, egészségügyi és szociális fejlesztések és energetikai korszerűsítés kiváló opcióként lehetőséget biztosít.

Az utóbbival pedig a klímatudatosság is előtérbe kerül, mely Nógrád vármegye esetében karakterként megjelenik, a kedvező környezeti és klímatiságokkal, gazdag természeti és kulturális örökséggel.

A vármegyén belül leszakadó pozícióban továbbra is a komplex programmal fejlesztendő Szécsényi járás található, A foglalkoztatási gondok nem csak a munkahelyek hiányából, hanem az alacsonyan képzett lakosságból is adódnak, ebből következően gazdaságélénkítésre és humán fejlesztési beavatkozásokra is szükség van. Ebben a helyzetben a program offenzív fejlesztési logikára tesz javaslatot, amely az erősségekre és a lehetőségekre alapoz egy tematikusan felépített célrendszer mentén. A program célrendszerét és logikai összefüggéseit az alábbi ábra ismerteti:

NÓGRÁD VÁRMEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJÁNAK CÉLRENDSZERE

Területfejlesztési- és Területrendezési Operatív Program Plusz (TOP PLUSZ)

ZÖLD NÓGRÁD 2030	EGÉSZSÉGET MINDENKINEK	Egészséges test és lélek	
		Egészséges öregedés	
	KÖZÉPPONTBAN A FENNTARTHATÓSÁG	Fenntartható infrastruktúrák	
		Fenntartható gazdaság	
	FOKOZÓDÓ TUDÁS ÉS JÓLÉT	Tudáskorszerűsítés mindenkinek	
		Z generációt megtartó környezet	
HORIZONTÁLIS CÉLOK	Foglalkoztatás elősegítése		
	Hátrányos helyzetű népesség felemelkedésének előmozdítása		
	Infokommunikációs technikák széleskörű alkalmazása		
	Környezeti állapot javítása		
TERÜLETI CÉL	Leszakadó térségek kiemelt fejlesztése		

A TOP Plusz célja az EU szintű és az országon belüli területi kohézió javítása, ennek érdekében a régiók és vármegyék fejlettségi pozíciójának javítása az EU átlag viszonylatában, az országon belüli egyenlőtlenségek csökkentése, kiemelten a négy legkevesbé fejlett régió (Dél-Alföld, Dél-Dunántúl, Észak-Alföld, Észak-Magyarország) és a komplex programmal fejlesztendő 36 járás fejlesztése.

A TOP Plusz fejlesztései révén a vármegyében javulni fognak a gazdaságfejlesztés helyi feltételei, a foglalkoztatás helyzete, a települési infrastruktúra és közszolgáltatások minősége, ezen keresztül erősödni fog a települések népességmegtartó képessége és az érintett lakosság életminősége. Mindez elősegíti a járások közel 80%-át kitevő vidéki térségek népességmegtartó képességének, versenyképességének növelését, a fenntartható városfejlesztés révén a városok térség szervező erejének növelését.

A TOP Plusz a legtöbb esetben a korábbi időszak beavatkozási logikáját folytatja. A felhívásokban a leszűrt tapasztalatok alapján kisebb módosítások történtek ugyan, azonban a legtöbb esetben lehetőséget biztosít a korábbi időszak projektjeinek folytatására. A korábbi fejlesztéspolitikai tapasztalatokra építve kiemelt prioritásként

- helyi turisztikai, továbbá aktív és ökológiai turisztikai fejlesztések valósulnak meg, növelve térségeink vonzerejét,
- jelentősen bővül és korszerűsödik a települési zöld és kék infrastruktúra, ennek révén javul a települések klímaalkalmazkodási képessége,
- folytatódik az önkormányzati épületek energiahatékonyságának a javítása, nő a megújuló energiafelhasználás
- bővül a kiépített helyi kerékpáros infrastruktúra, és TEN-T úthálózaton kívüli úthálózat is korszerűsödik, továbbá
- javul a települési infrastruktúra (pl. belterületi utak) és a települési közszolgáltatások infrastruktúrája és szolgáltatásai (pl.: bölcsődék, óvodák, önkormányzati egészségügyi és szociális alapellátás, köznevelési infrastruktúra).

A TOP Plusz keretében a vármegyék lehetőséget kaptak arra, hogy a beazonosított térségi kategóriákra védett forráskeretet különítsenek el az allokált vármegyei forráskeretből. Az ERFA 11. cikk értelmében továbbá a vármegye megadhatja a lehetőséget a fenntartható városfejlesztési eszköz keretében kijelölt városok számára, hogy fejlesztéseiket saját stratégiájuk szerint hajtsák végre. Ennek értelmében Salgótarján Megyei Jogú Város és Balassagyarmat Város Önkormányzata élnek a lehetőséggel és elkülönített allokált forrással rendelkeznek. Az ERFA 11. cikk alá tartozó városokon túl a területi szereplők lehatárolhatnak egyéb összefüggő földrajzi célterületeket, melyekhez védett forráskeretet rendelnek, a TOP Plusz forrásainak felhasználása tekintetében Nógrád vármegyén belül nem lehettek fel markáns területi különbségek, így nem kerültek lehatárolásra másikkal célterület. A vármegyében két fejlesztési célterület „Vidékies térség” és a két város található.

A beavatkozások mindkét szinten ITP keretében valósulnak meg, amelyek – előre meghatározott indikatív forráskerettel – tervezhetők. Nógrád vármegye Integrált Területi Programjának megvalósításához a Kormány 71,66 milliárd forint támogatást különített el a rendelkezésre álló európai uniós forrásokból.

A TOP_PLUSZ Nógrád megyét érintő első felhívásai tekintetében 2021. december 1-jétől nyílt meg a lehetőség a pályázatok beadására. A folyamat a mai napig nem zárult le, további források állnak még a vármegye rendelkezésére. A vármegyei szabad források terhére a jövőben is kerülnek meghirdetésre pályázati felhívások.

A Nógrád vármegyei TOP_PLUSZ-ban 2025. február 18. napjáig megítélt támogatások (Ft):

A Nógrád vármegyei TOP PLUSZ-ban 2025.02.18. napjáig megítélt támogatások (Ft)			
Felhívás kódszáma, címe	Támogatott projektek száma (db)	Megítélt támogatások (Ft)	%
1.2.1 Élhető települések	97	8 859 417 631	16,37%
1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	100	4 305 171 128	7,95%
1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása	2	159 999 999	0,30%
1.3.2 Fenntartható városfejlesztés	6	2 838 956 046	5,24%
2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	49	4 168 207 325	7,70%
2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság	3	944 772 992	1,75%
3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	1	3 204 000 000	5,92%
3.1.3 Helyi humán fejlesztések	12	3 253 271 881	6,01%
3.3.1 Gyermekeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	24	2 628 403 453	4,86%
3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	20	1 508 121 473	2,79%
3.3.3 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	6	3 171 831 768	5,86%
3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra	8	2 137 975 853	3,95%
6.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés (korábban 1.1.1)	6	1 592 206 244	2,94%
6.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése (korábban 1.1.2)	3	8 557 876 747	15,81%
6.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés (korábban 1.1.3)	9	4 288 128 857	7,92%
6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése	3	2 511 914 111	4,64%
ÖSSZESEN		54 130 255 508	

Az Önkormányzat, mint területi szereplő a TOP és TOP Plusz végrehajtása során folyamatosan, időben és jó minőségben teljesíti a döntéshozatali folyamatban és a projektmenedzseri tevékenység ellátásában a jogszabályok által meghatározott ill. önként vállalt feladatait. Ebbéli tevékenységeivel megfelelően szolgálja az ITP-jében foglaltak időarányos teljesítését és annak jövőbeli sikeres megvalósítását. Az európai uniós támogatási időszak később zárul, mint amikor a 2024-2029. évi ciklusra szóló gazdasági program végrehajtásának értékelése jelen dokumentum formájában megtörténik, ezért a TOP vonatkozásában csak a következő önkormányzati ciklus folyamán nyílik lehetőség a program teljeskörű értékelésére.

A Nógrád vármegyei TOP PLUSZ-ban 2025.02.18. napjáig megítélt támogatások (millió Ft)

Kihasználatlan vasútvonalak kerékpárúttá fejlesztése

Nógrád vármegye természeti szépsége, adottságai kiváló lehetőséget teremthetnek az aktív turizmusnak. A kihasználatlan vasútvonalak, az elhagyott nyomvonalak kerékpárúttá fejlesztése révén a gyönyörű nógrádi térség bebarangolhatóvá válhat. Ennek kezelési lehetőségeit tartalmazó stratégiai tervdokumentum lehet az Önkormányzat által támogatható elképzelés, amennyiben a kormányzati lehetőségek ezt biztosítani tudják.

Határon átnyúló fejlesztések

Salgótarján és vonzásterségének szlovák határ menti pozíciójából fakadó kihívásainak vizsgálatát és annak kezelési lehetőségeit tartalmazó stratégiai tervdokumentum elkészítése.

Nógrád vármegye és a szomszédos szlovákiai Besztercebányai kerület határ menti térsége a periférikus elhelyezkedése által komoly területi kihívásokkal küzd. Ezek kezelése érdekében a két fél együttműködve készíti el a térség összehangolt stratégiai tervdokumentumát, melynek része egy átfogó, megalapozó vizsgálat elkészítése a teljes vizsgált területre. Jelen kérelem tárgya a vizsgáltterület Nógrád vármegyére eső részére készítendő stratégiai dokumentum elkészítése együttműködésben a Besztercebányai kerület által megrendelt „Losonc – Salgótarján határ menti térség területi vizsgálata, területi terv kidolgozása” projekt készítőivel.

A stratégiai dokumentum célja egy feltáró, megalapozó vizsgálat annak érdekében, hogy:

- felmérje Nógrád vármegye határ menti pozíciójából fakadó demográfiai, társadalmi és gazdasági kihívásait,
- azonosítsa a problémákat, rámutasson a kimutatható igényekre;
- továbbá tegyen javaslatot az azonosított problémák kezelési lehetőségeire, szem előtt tartva az ágazati és horizontális célok területi megnyilvánulásainak összehangolását is;
- a problémák kezelési lehetőségeire megfogalmazott beavatkozásoknak illeszkednie szükséges a jelenleg hatályos területfejlesztési törvény tervezési szintjeihez, a regionális és helyi intézmények tevékenységével összhangban értékelje a szlovák és magyar határ menti térségek területi fejlesztésének közös lehetőségeit, átfogó ismereteket szerezzen a határ fejlődésének lehetőségeiről és korlátairól.

Folyamatban lévő és lezárt projektek

Folyamatban lévő projektek

- **„Nógrád megyei foglalkoztatási paktum Plusz” című TOP_PLUSZ-3.1.1-21-NG1-2022-00001 azonosító számú projekt**

A támogatási kérelem 2022. január 21-én került benyújtásra, melynek 3.204.000.000 Ft az összeköltsége. A támogatást igénylő konzorcium tagjai: Nógrád Vármegye Önkormányzata (vezető, támogatást igénylő) Nógrádi Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft (konzorciumi tag), Nógrád Vármegyei Kormányhivatal (konzorciumi tag). A pályázat tárgyát képező foglalkoztatási paktum keretében döntően képzési- és foglalkoztatást elősegítő tevékenységek (főtevékenységek) valósulnak meg, ideértve a programba történő bevonás és a programban maradás elősegítését is.

A konzorcium tagjai mellett további szereplők, stakeholderek is együttműködnek a paktum céljainak megvalósulása, a foglalkoztatás és a foglalkoztathatóság növelése érdekében, amelyet befektetésösztönzés és egyéb gazdaságfejlesztési akciók is elősegítenek.

2024. július 26-án a TOP_Plusz Irányító Hatósága által elfogadott szerződés módosítással befejeződött a projektfejlesztés szakasza, a pályázat a megvalósítási szakaszba lépett.

- **„Identitáserősítő és felzárkóztató programok Nógrád vármegyében” című, TOP_PLUSZ-3.1.3-23-NG2-2024-00002 azonosító számú projekt**

A projektben megvalósítandó elképzeléseinek bemutatását alább láthatják:

- Vármegyenap 2024-2025-2026 A Nógrád Vármegye Önkormányzata által már 17 alkalommal megrendezett Vármegyenapi program fókuszban az egészségmegőrzés és a prevenció

- Érzékenyítő rendezvények járasszékhelyeken 2025-ben és 2026-ban a vármegye 6 járasszékhelyén rendezvények szervezése, amelynek célja a figyelem felhívása a fogyatékkal élők, a hátrányos helyzetűek, a nemzeti kisebbségek problémáira, kiegészülve Nógrádikum/gasztro roadshow-val.
 - 2025-ben a 6 rendezvényt kulturális témában tervezzük (a korábbi sikeres palóc ki mit tud folytatása, filmbemutató)
 - 2026-ban a 6 rendezvényt a sport, ez egészséges életmód, a prevenció témája köré szervezzük (parasportolók, példakép sportoló meghívása).
 - Minden alkalommal ingyenes egészségügyi szűrések állnak a résztvevők rendelkezésére.
 - Összesen 12 rendezvény.
- Szolgáltatási Út Térkép és Vármegyei Esélyteremtő Paktum felülvizsgálata és módosítása
- Szakképzési Centrum konzorciumi partner, Ifjúságot megtartó, valamint Ifjúsági közösségfejlesztő és képzési programok végrehajtásában közreműködő konzorciumi partnert.
 - Tervezett tevékenységek:
 - Korrepatálások
 - Tanórán kívüli foglalkozások
 - Pályaorientációs táborok
 - Iskolai nyílt napok
 - Szakmák megismerését elősegítő online vetélkedők
 - Üzemlátogatások
 - Kulturális intézmények látogatása
 - Szakmákat bemutató kisfilmek készítése
- Bűnmegelőzési kampány Vármegyei bűnmegelőzési tanácsok létrehozása; tudatosságnövelés; vármegyei szintű kampány
- Közlekedésbiztonsági kampány Vármegyei közlekedésbiztonsági tanácsok létrehozása; tudatosságnövelés; vármegyei szintű kampány: Bringázz a munkába!
- Érzékenyítő tananyag fejlesztés és előállítás Tananyagfejlesztés (diabéteszes gyerekekre, tartós betegséggel élő, fogyatékos gyerekekre figyelemmel, a gyerekek tudatosságának növelése az őket körülvevő esetekkel kapcsolatban). Mesekönyv, munkafüzetek, oktatási segédanyagok készítése.
- Pénzügyi tudatosságot fejlesztő program és verseny Elsősorban gyerekek számára, olyan programok versenyen ahol megtanulhatják a pénzzel való gazdálkodást, különös tekintettel az költségvetés készítésének fontosságára, adózás béli kérdésekre és a megtakarítás jelentőségére.
- Palócföldi történetek folytatása A korábbi pályázatok során elkészült filmsorozat folytatása, 10 rész, benne olyan példák, amelyek inspirációval szolgálhatnak a nemzeti kisebbségből származók számára is.
- Nógrádikum kisfilmek

- Fotópályázat Nógrád vármegyét népszerűsítő és dokumentáló fotók készítése egy fotópályázat keretében. A szakmai zsűri által kiválasztott képekből fotóalbum (1000 db nyomtatása) megjelentetése Nógrád vármegyéről.
- Vármegyei üdvözlő táblák A vármegye összes közúti összeköttetésénél a meglévő üdvözlő táblák megújítása.
- Történelmi konferencia Trianon utáni határváltozások Nógrádban, visszatért települések témában egy konferenciasorozat szervezés.
- Kirándulások szervezése Nógrád vármegyében hátrányos helyzetű csoportok számára
- Képzés 1 fő részére vármegyei és térségi identitás erősítése fejezetben a tudásmegosztó, kommunikációs platformok kialakítása/fejlesztése/működtetése feladathoz elvárás egy akkreditált képzés elvégzése (PR, marketing kommunikáció képzés)
- Frontszemélyzeti képzés – ez a hátrányos helyzetű csoportokat érintő programok miatt kell (kulturális program és ismeretterjesztő előadások)""
- Népismereti tábor Néphagyományait, nyelvi, történelmi emlékeinket felvonultató táborok szervezése. 2025 és 2026 években 2-2 20 fős tábor.
- Nemzetiségi identitás megerősítése kulturális programokon keresztül A Szlovák és a Roma Nemzetiségi Önkormányzatok programjainak támogatása
- Ismeretterjesztő előadássorozatok Hátrányos helyzetűek számára pl.: szülőfelkészítő, digitális eszközhasználatot érintő, háztartásvezetést, pénzügyi tudatosságot érintő, iskolai lemorzsolódást csökkentő, tanulásmódszertani stb. témákban. 30 hónap alatt 18 előadás, minden járásban 3.
- Autista gyermekek és családjuk rekreációs pihenése - gyógypedagógusok bevonásával családi pihenés biztosítása A fogyatékos gyermekeket/felnőtteket saját otthonukban nevelő családok (ideértve a nevelőszülői családokat) részére közösségépítés, tapasztalatcsere.

Lezárt projektek

- **„Vármegyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című, EFOP-1.6.3-17-2017-00016 azonosítószámú projekt**

A pályázat alapvető célja egy vármegyei szintű koordinációs és konzultációs rendszer kialakítása annak érdekében, hogy a felzárkózás-politikai együttműködések ne csak országosan és helyi, esetlegesen járási-, hanem a közigazgatás következő szintjén, a vármegyei szinten is kialakuljanak, rendszeressé váljanak, és esélyteremtő módon hassanak vissza az egyes települések lakosságának életére, növelve a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

Új együttműködések generálása területi szinten jelentkező, az esélyegyenlőséget és felzárkózást érintő speciális problémák megoldására, szolgáltatáshiányok kiküszöbölésére.

Vármegyei szinten a hátrányos helyzetű célcsoportokat érintő beavatkozások összehangolása.

A vármegyei szintű együttműködések hatékonyabbá teszik a feladatellátást és az önkormányzatok közötti párbeszédet valamint tudáscserét, ezáltal segítik a szolgáltatási hiányok felszámolását, meglévő eszközök, szolgáltatások összehangolását.

Hatékonyabban valósulhatnak meg a célcsoportokat segítő fejlesztések, innovatív megoldások.

A projekt célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok: mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők.

A projekt fenntartási ideje 2022 márciusában lezárult.

- **„Éghajlat-változási Platform létrehozása Nógrád megyében” című, KEHOP-1.2.0-15-2016-00015 azonosítószámú projekt**

A projekt keretében az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat-megelőzés és kezelés előmozdítása, továbbá a környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának növelése érdekében szemléletformáló programok megvalósítására került sor.

Fontos volt a megvalósítás során a fiatalok figyelmének felkeltése. Ennek érdekében iskolai rendezvényeken vettek részt a gyerekek, akik a rendhagyó órákon a környezetvédelmen túl a mindennapok helyi klímavédelméhez hallhattak hasznos ötleteket és megoldásokat.

A projekt részeként létrejött a Nógrád Megyei Éghajlatváltozási Platform, mely folyamatosan figyelemmel kísért a készülő Nógrád Megyei Klímastratégiát, részt vett megalkotásában és véleményezte azt. Ezentúl a tagok képzéseken, tanulmányúton vettek részt.

A fejlesztés során közvetlen cél volt, hogy Nógrád megyében elősegítsük az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást, segítve ezzel a települési önkormányzatokat. Kiemelten fontos volt ezért a Nógrád Megyei Klímastratégia kidolgozása, a helyi kapacitások megerősítése és a nógrád vármegyei lakosság klímatudatosságának elősegítése. A programmal hosszú távú célunk, hogy a klímatudatos gondolkodás és a klímaváltozás hatásainak ismerete minél szélesebb körben elterjedjen Nógrád megyében.

A projektnek köszönhetően elkészült a Nógrád Megyei Klímastratégia, mely meghatározza azokat az irányelveket és célokat, melyek megvalósításával az éghajlatváltozás káros hatásai megelőzhetőek. Ennek megvalósításához szükséges az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, szén-dioxid elnyelő kapacitások megőrzése és növelése. Ezen feladatok mellett kiemelten fontos a megyében élők és h

A projekt fenntartási ideje 2024 júliusában lezárult.

- **„Nógrád megye 2021-2027 tervezési időszak stratégiai és projektszintű előkészítése” című, TOP-1.5.1-20-2020-00001 azonosítószámú projekt**

A projekt végrehajtása során elkészül Nógrád vármegye 2021-2027-es Európai Uniók költségvetési időszakra vonatkozó Területfejlesztési Koncepciója, Területfejlesztési Programja, a vármegyei kerékpárforgalmi főhálózati terve, valamint az Integrált Területi Programja. A pályázat részeként teljesen előkészítésre kerülnek azok a települési projektek, amelyek megfelelő alátámasztottsággal és indokoltsággal rendelkeznek, hogy a TOP Plusz felhívások megjelenésekor a lehető leggyorsabban benyújthatóak legyenek, ezáltal jelentőség lerövidítve a projektek megvalósulásához szükséges időtartamot.

A projekt fenntartása jelenleg folyamatban van.

- **„A megyei identitás erősítése Nógrádban” című, TOP-5.3.2-17-NG1-2018-00001 azonosítószámú projekt**

A projekt átfogó célja, hogy fejlessze az a projekt által érintett területén élő közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudatát, a helyi civil társadalom felkarolásával segítse

a helyi közösségi konfliktusok megoldását és az önálló cselekvési képességek erősítését, erősítse a civil aktivitást, általánosan elfogadottá tegye az önkéntességet, illetve erősítse a helyi identitást, valamint a településhez, településrészekhez, térséghez való kötődést és ezzel csökkentse a térségre kifejezetten jellemző elvándorlást. A projekt megvalósítása hozzájárul a települések, térségek közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztéséhez.

A projekt jelenleg fenntartásban van.

- **„Nógrád megye identitásának növelése” című, TOP-5.3.2-17-NG1-2021-00002 azonosítószámú projekt**

A projekt célja a vidék megtartó képességének erősítése, az ezzel kapcsolatos disszemináció támogatása, a céltelepülések településképeinek javítása, a kultúrák közötti párbeszéd aktivizálása, az összetartó, segítő társadalmi közeg megteremtése. A pályázatban, olyan identitásnövelő közösségi akciók, tevékenységek, események, programok megvalósítására kerül sor, amelyek révén, elsősorban, a fiatalabb generációk jobban megismerhetik saját szülőföldjüket, hagyományaikat, valamint a vármegye irodalmi múltját és jelenét. További fontos célunk a már eddig is szép sikereket elért „Vedd a nógrádit” program továbbfejlesztése, kibővítése.

A Madách Bicentenáriumhoz kapcsolódóan több esemény is megrendezésre került, mint a Vármegyenap, kirándulások Madách otthonába, színházi esték, ezek mellett még kiadványok is megvalósultak. A projekt lehetőséget adott arra, hogy az általános iskolások osztálykirándulások keretében fedezhessék fel Ipolytarnóc és Hollókő nevezetességeit. Elkészült az „Egy nógrádi próféta - Madách Imre és Az ember tragédiája” című film, továbbá 18 kisfilm az újonnan Nógrádikum címet nyert helyi értékekről, valamint három, a nemzetiségek hagyományőrzését segítő rendezvény is megvalósult.

A projekt fenntartása jelenleg folyamatban van.

- **„A Nógrád megyében élők helyi identitásának és szociális tudatosságának növelése” című, TOP-5.3.2-17-NG1-2021-00003 azonosítószámú projekt**

Nógrád Vármegye Önkormányzatának szándéka, hogy csökkentse a térségre kifejezetten jellemző elvándorlást. Ennek érdekében az Együtt Európáért Alapítvánnyal konzorciumban megvalósított a projektjükben cél volt, hogy fejlesszék a projekt által érintett területen élők helyi identitását, az otthonukhoz való kötődést, növeljék a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudatát, a helyi civil társadalom felkarolásával erősítsék a civil aktivitást, az önkéntességet.

A projekt során oktatási segédanyag készült a Nógrád vármegyei óvodák és általános iskolák számára. Ezen belül az óvodás korosztály részére pedagógusok bevonásával készült a térséget bemutató foglalkoztató füzet, a helyi értékeket, legendákat feldolgozó mesekönyv, valamint társasjáték is. Az iskolások számára készült munkafüzet, digitális feladatok, valamint a palócság történetét, nyelvét, földrajzát, gasztronómiáját és néphagyományait, népviseletét feldolgozó tanári segédanyag. Az oktatási segédanyagokat nyomtatott és elektronikus formában is eljuttatta az önkormányzat az intézményekbe.

Emellett a projektből továbbfejlesztették a Vedd a nógrádit! programot is. A csatlakozott termelők digitális kompetencia képzésen vehettek részt, míg egy marketing kampány a termékek népszerűsítését és a helyi termelők online megjelenését segítette.

A projekt fenntartása jelenleg folyamatban van.

- **„Nógrád vármegyei foglalkoztatási paktum” című, TOP-5.1.1-15-NG1-2016-00001 azonosítószámú projekt**

A Paktum Partnerségi Megállapodása 32 Nógrád vármegyei szervezet részvételével valósult meg, amelynek célja, hogy az érintett szereplők jobb együttműködésével, a munkaerőpiaci szolgáltatások elérhetőségének, minőségének és eredményességének

javításával, a munkaadói igényekhez igazított képzési kínálattal és foglalkoztatási támogatással hozzájáruljon a vármegye foglalkoztatási helyzetének javulásához, a foglalkoztatottság növeléséhez. A kiegészítő gazdaságfejlesztési tevékenységek pedig elősegítsék, hogy javuljon a vármegyében működő vállalkozások foglalkoztatási képessége és hajlandósága, a vármegyében új gazdasági kapacitások jöjjenek létre, továbbá erősödjön a belső gazdasági kohézió.

A projekt fenntartása jelenleg folyamatban van.

Nógrád vármegye vízionált jövőképe

Az elmúlt években európai uniós és hazai forrásokból megyénk településein szépszámmú fejlesztés valósult meg, ezzel segítve az ott élők életkörülményeinek és az önkormányzati szolgáltatások színvonalának javulását. A munka töretlen folytatása szolgálja Nógrád vármegye és településeinek érdekét. Ezen fejlődési folyamat és a további előrelépések generálása érdekében készítettük el a vármegye fejlesztési elképzeléseit:

1. Ipar és Innováció Fejlesztése

- Zöldipari klaszter létrehozása: Megújuló energiaforrásokra és fenntartható technológiákra épülő vállalkozások támogatása.
- Kézműipari és hagyományőrző vállalkozások támogatása: Nógrád híres népi mesterségeinek (pl. fazekasság, fafaragás) modern piaci környezetbe való integrálása.
- Ipari parkok és logisztikai központok fejlesztése: Befektetőbarát környezet megteremtése Salgótarján és Balassagyarmat környékén.

2. Turizmus és Kulturális Örökség

- Ökoturisztikai és aktív turizmus fejlesztése: Kerékpárutak, túraösvények fejlesztése és természetvédelmi területek modernizálása.
- Vár- és kastélyprogram: Nógrád várai és kastélyai köré tematikus turisztikai útvonalak kialakítása.
- Helyi gasztronómia népszerűsítése: Nógrád hagyományos ételeinek és pálinkáinak országos és nemzetközi marketingje.

3. Mezőgazdaság és Élelmiszeripar

- Biogazdálkodás ösztönzése: Helyi termelők támogatása ökológiai gazdálkodásra való átállásban.
- Helyi termékek piacra jutásának segítése: Digitális platform és vásárok szervezése a kistermelőknek.
- Élelmiszer-feldolgozó üzemek fejlesztése: Helyi alapanyagokból készült termékek nagyobb arányú feldolgozása és értékesítése.

4. Közlekedés és Infrastruktúra

- Útfelújítási és közlekedésfejlesztési program: Nógrád közlekedési infrastruktúrájának korszerűsítése.
- Zöld közlekedési megoldások bevezetése: Elektromos buszok, kerékpárutak fejlesztése.
- Vasúti és közúti kapcsolatok javítása: Közvetlenebb összeköttetés Budapesttel és a környező vármegyékkel.

5. Oktatás és Munkaerőpiac

- Szakképzési központok fejlesztése: A helyi gazdasági igényekhez igazított képzések indítása.